

Wyspiański. Nieznany

16.01 – 05.05 2019

Fot. Agata Jabłońska/MNK

*Dzięki tej wystawie
można sobie
uświadomić
imaginarium
Wyspiańskiego,
poznać jego inspiracje*

dr hab. Andrzej Betlej
dyrektor Muzeum
Narodowego
w Krakowie

Półtora kilometra drewna konstrukcyjnego, 150 metrów bieżących półek i 250 metrów oświetlenia ledowego. W Gmachu Głównym Muzeum Narodowego w Krakowie powstała przepiękna secesyjna biblioteka. Wszystko po to, by wyeksponować księgozbiór Stanisława Wyspiańskiego, jego projekty edytorskie oraz pierwodruki dramatów. – Na wystawie „Wyspiański. Nieznany” oprócz kilku fantastycznych, rzadko lub wcale niepokazywanych dotąd pasteli chcemy zaprezentować reformatorską działalność typograficzną Stanisława Wyspiańskiego i jego fascynacje czytelnicze – mówi kurator ekspozycji Magdalena Laskowska. Wernisaż odbędzie się 15 stycznia, w 150. rocznicę urodzin artysty.

„Wyspiański. Nieznany” to uzupełnienie i zarazem całkiem nowa część wystawy „Wyspiański”, którą w 2018 roku zwiedziło ponad 200 000 widzów. Atrakcją tej odsłony ekspozycji są liczne prace oraz przedmioty z otoczenia Stanisława Wyspiańskiego, które publiczność będzie mogła oglądać po raz pierwszy. To przede wszystkim pastelowy *Autoportret artysty* (1897) i *Portret dra Jana Raczyńskiego* (1904), zakupione do kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie w listopadzie 2018 roku. – *Zwłaszcza pierwszy obraz jest niezwykle cenny dla polskiego dziedzictwa i dla naszej kolekcji. W polskich zbiorach istnieje tylko 10 autoportretów Wyspiańskiego. Ten jest jedenasty i piąty z wykonanych w technice pastelu. Co więcej, autoportret ten nigdy nie był pokazywany publicznie, dotychczas znaliśmy go tylko ze zdjęć. Można wręcz powiedzieć, że został cudownie odnaleziony* – podkreśla dr hab. Andrzej Betlej, dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie.

Tę część ekspozycji uzupełniają prace wypożyczone m.in. z Muzeum Narodowego w Poznaniu (olejne *Wnętrze pracowni artysty w Paryżu* z 1892), Muzeum Lubelskiego w Lublinie (jeden z niewielu portretów namalowanych farbą olejną) czy Muzeum Śląskiego (*Śpiący Staś*). Z prywatnych kolekcji pochodzą m.in. pastelowy *Portret kobiety* z 1893 roku i o dekadę późniejsza *Zaczytana* – subtelne, sangwinowe studium aktu z roku 1893, oraz barwne *Macierzyństwo* z 1904.

Na wystawie „Wyspiański. Nieznany” po raz pierwszy publiczność może zobaczyć także liczący blisko 600 pozycji księgozbiór artysty, zakupiony przez Muzeum Narodowe w Krakowie w roku

Wyspiański. Nieznany

16.01 – 05.05 2019

1910 od wdowy po Wyspiańskim, Teodory Teofili z domu Pytko. Zrąb tego księgozbioru stanowi historyczna biblioteka wujostwa Janiny i Kazimierza Stankiewiczów, natomiast drugą pokaźną część tworzą publikacje nabyte przez samego Wyspiańskiego, świadomie budującego własną kolekcję książek. Prawie wszystkie tomy są podpisane ręką artysty i datowane. W wielu z nich znajdują się ołówkowe szkice Wyspiańskiego, w innych – dedykacje współczesnych poetów i pisarzy, którzy podarowali mu swoje książki.

– *Ze wspomnień z epoki wiemy, że książki służyły Wyspiańskiemu do pracy i nie przywiązywał wagi do opieki nad nimi, np. z tomu IV dzieł Szekspira wydarł w całości tekst „Hamleta”* – mówi kurator wystawy Magdalena Laskowska. Znamienny jest np. wpis Macieja Szukiewicza: „Powyższe braki nie zadziwią nikogo, kto zna pogląd Wyspiańskiego na książki. Nie było w Poecie ani krzty snobistycznego bibliofilstwa. Gdy czerpał z jakiegoś dzieła potrzebne dla siebie wiadomości, bez żadnego skrupułu wydzierał z publikacji – nieraz bardzo kosztownych – odnośne karty. Byłem parokrotnie świadkiem takiego wandalizmu, który Wyspiański uzasadniał zdaniem: «Książki są po to, ażeby ich używać»”.

Bibliotekę Wyspiańskiego uzupełni na wystawie „podręczny warsztat ikonograficzny malarza”, podarowany do Muzeum przez Helenę z Wyspiańskich Chmurską (córkę artysty): zespół luźnych kart z książek, widokówek i rycin. O tworzeniu tego typu zbiorów reprodukcji służących do poznania tła epoki świadczą listy Wyspiańskiego i dokumenty z masy spadkowej po Artyście ze zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej.

Część „biblioteczną” zamknie komplet pierwodruków dramatów Wyspiańskiego, od *Legendy i Warszawianki* (1898) po opublikowane w roku śmierci Artysty: *Skalkę, Powrót Odysa i Sędziów*.

Jednym z najważniejszych zadań, jakie postawili sobie twórcy wystawy, jest zilustrowanie roli Stanisława Wyspiańskiego na polskim rynku wydawniczym. Jako dyrektor artystyczny czasopisma „Życie” zrewolucjonizował szatę graficzną tej gazety, wyznaczając przy tym nowe standardy poligraficzne. Starannie projektował swoje druki, wydając dramaty na własny koszt, z własnymi ilustracjami i starannie dobraną czcionką. Jednym z przełomowych osiągnięć Wyspiańskiego, zmieniających polskie myślenie o zdobnictwie, były ilustracje do I księgi *Iliady* Homera w przekładzie Lucjana Rydla z 1896 roku.

Na wystawie można zobaczyć nie tylko gotowe wydawnictwa, ale także płytki cynkotypowe do odbijania zdobników w czasopismach i na papierach listowych artysty, a także dokumenty ze zbiorów działu Rękopisów Biblioteki Jagiellońskiej, dotyczące kontaktów Wyspiańskiego z drukarzami, wydawcami i księgarzami.

– *Dzięki tej wystawie można sobie uświadomić i zrekonstruować imaginarium Wyspiańskiego, poznać jego inspiracje, a przez to zrekonstruować sposób tworzenia i myślenia artysty* – podsumowuje dyrektor Andrzej Betlej.

Ekspozycji towarzyszy dwudniowa konferencja „O miejsce książki w historii sztuki. Sztuka książki około 1900. W 150. rocznicę urodzin Stanisława Wyspiańskiego” przygotowana przez Muzeum Narodowe w Krakowie i Zarząd Oddziału Krakowskiego Stowarzyszenia Historyków Sztuki. Początek obrad konferencji 15 oraz 16 stycznia 2019 o godz. 10.00 w Sali „U Samurajów” w Gmachu Głównym MNK, wstęp wolny.

(MB)

Wyspiański. Nieznany

16.01 – 05.05 2019

Informacje dla zwiedzających:

Wyspiański. Nieznany

16.01 – 05.05 2019

Gmach Główny Muzeum Narodowego w Krakowie, al. 3 Maja 1

pon.: nieczynne

wtorek-niedziela: godz. 10.00-16.00

ceny biletów – w ramach wstępu na wystawę „Wyspiański”:

bilet normalny: 20 zł, bilet ulgowy: 15 zł, bilet rodzinny: 40 zł

organizator: Muzeum Narodowe w Krakowie

kurator: Magdalena Laskowska

koordynator: Aleksandra Kłaput

aranżacja: Bartosz Haduch – NArchitektURA

patroni medialni:

TVP Kultura, TVP Kraków, Polskie Radio, Radio Kraków, Grupa Polska Press, Karnet, inyourpocket.com, Onet.pl

partnerzy wystawy: Archiwum Narodowe w Krakowie, Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka Naukowa, PAU i PAN w Krakowie, Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Muzeum Narodowe w Poznaniu, Muzeum Narodowe w Warszawie, Muzeum Śląskie, Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Pałac Sztuki Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie, Towarzystwo Miłośników Ziemi Pszczyńskiej – Muzeum Prasy Śląskiej

Honorowy Patronat Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. dr. hab. Piotra Glińskiego

Sfinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2021.

PZU – Mecenas Muzeum Narodowego w Krakowie

Lotto – Partner Strategiczny Muzeum Narodowego w Krakowie

Patronat honorowy: Fundacja Miasta Literatury

MNK Media:

MARTA BOSAK
(606 207 728)
mbosak@mnk.pl

AGATA JABŁOŃSKA
(605 076 995)
ajablonska@mnk.pl

Pliki do pobrania:

SERWER ftp.mnk.pl
UŻYTKOWNIK: media
HASŁO: fCZRRtme6w